

Virserums hembygdsblad **3/22**

Hus med stjärnfönster

I en rapport från Kalmar läns museum om regionala byggnadsmönster i Kalmar län har bl.a. uppmärksammats att en speciell byggnadstradition i Virserum med omnejd är förekomsten av hus med stjärnformade fönster. Denna tradition är dock dåligt dokumenterad men intresset för en kartläggning har ökat de senaste åren. En teori är att de lokala byggmästarna inspirerats av glasfönstret ovanför kyrkporten i Virserums kyrka, invigd 1881.



De kanske mest välkända byggnaderna i tätorten är fönstren i det s.k. Änglahuset (Storgatan 16) och det Gunnarssonska huset på Södra Järnvägsgatan 10. Men det finns också flera exempel på att husen i byarna också har försetts med stjärnfönster. I exempelvis Slagdala finns det två sådana hus och i Venskögle ett hus. Det gemensamma för dessa byggnader är att de uppförts i slutet av 1800-talet. Däremot saknas uppgift om vilken byggmästare som ansvarade för själva byggnationen.

Regnerska huset

En motion i Hultsfreds kommunfullmäktige föreslog nyligen att huset på Storgatan 36 skulle köpas av kommunen för att istället uppföra nya hus med marklägenheter. Den aktuella fastigheten har en intressant historia. Den del som ligger utmed Storgatan uppfördes 1860 och är alltså en av de äldsta i samhället. Det framgår nämligen av en uppgift som är skriven med timmermanspenna på en av väggarna och som blev synlig vid en renovering i början av 1900-talet. Då var väggarna för övrigt klädda med gråpapper från handpappersbruket i Fröåsa.

Fastigheten, som byggts till i flera omgångar, har inrymt en många olika verksamheter genom åren. I de olika lokalerna har funnits ölkrog och kaffeservering, foto- och syateljé, damfrisering, pappershandel m.m. I en senare tillbyggnad mot Sjögatan har det funnits bildhuggarverkstad, trätoffelfabrik, snickeriverkstad. Under en period har också Virserums pingstförsamling haft sina möten i lokalen.

Under många inrymdes Gustav Karlssons tryckeri här. Många förknippar nog idag fastigheten med Goods konditori. När Carl Wilhelmsson startade sin möbelfabrik 1914 var den under fyra år inrymd i fastigheten.



En tidig bild från Goods konditori på Storgatan 36.

Den här fastigheten kom tidigt att kallas för den Regnerska fastigheten. Detta kräver kanske sin förklaring. Fastigheten Brohult nr 1, som Storgatan 36 tidigare hette, inköptes 1913 av Charlotta Gustafva Svensson i Linköping för en summa av 5.500 kr. Men till köpehandlingen finns fogat en fullmakt för hennes son Emil Herman Regnér med rätt för honom att "uthyra och uppsäga hyresgäster samt uppbära hyra och skall han av gårdens avkastning utföra nödiga reparationer samt även tillbyggnader".

Kaffestugan på Kaffeberget

Bastuföreningen Kaffeberget har kontaktat kommunen för att få köpa eller hyra den kaffestuga som finns vid badplatsen Kaffeberget, Även denna byggnad har en intressant historia. Det är okänt när huset uppfördes men torde härstamma från slutet av 1700-talet eller början av 1800-talet. Då låg den på det som idag är Rödmossavägen 2.

En av de mer kända boenden i stugan var sedermera kyrkvaktmästaren Johan Alm (f. 1833) som flyttade in på 1870-talet. Huset hade två rum och ett litet kök, det var lågt till taket och fönstren var små. Det var alltså sparsamt med ljus som silade in genom fön-

tergluggarna. Innan Johan Alm blev kyrkvaktare hade han bl.a. varit rättare på Frälsegården vid Mållillavägen och också snickare. Som kyrkvaktmästare fick Johan Alm hjälp av sin dotter Emma och hon bodde kvar i stugan sedan fadern avlidit.

Sedan Emma Alm hade avlidit på 1950-talet stod stugan obebodd under några år innan bildhuggare Gösta Cederborg köpte huset och flyttade det till Kaffebergets badplats där en kaffeservering öppnades 1959. Det var Berta Cederborg som då ansvarade för serveringen.



Kaffeserveringen upphörde i mitten av 1970-talet då kommunen övertog stugan. Den stod oanvänd tills OK Hjorten fick dispositionsrätt till byggnaden 1977 för att användas som föreningens klubbstuga. Föreningen påbörjade då en omfattande renovering av stugan då ytterväggarna försågs med kraftig vägghpanel samtidigt som de isolerades och nya fönster insattes. Även interiören förändrades.

Så småningom lämnade även OK Hjorten stugan som därefter stått oanvänd. Och nu vill alltså Bastuföreningen Kaffeberget överta stugan och kunna använda den som sin klubbstuga. Föreningen bildades 2012 av ett gäng som brukade spela innebandy och bada bastu efteråt. Föreningen har också köpt den bastu som 1955 uppfördes av OK Hjorten vid Kaffebergets badplats.

Det kan tilläggas att redan från mitten av 1930-talet hade konditorierna i Virserums under skilda perioder också haft en kaffeservering på Kaffeberget.

GES UT AV VIRSERUMS HEMBYGDSFÖRENING

Bli medlem genom att betala in 150 kr på bg 5241-0263.